

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla a Verőci, Ormai és Társa Ügyvédi Iroda , ügyintéző: dr. Verőci Judit ügyvéd) által képviselt **I.rendű felperes neve I.r.** és **II.rendű felperes neve II.r. felpereseknek** a fellebbezési eljárásban a dr. Koltai Tibor ügyvéd által képviselt **"A"Bt. I.r.** és a dr. Kovács Ildikó ügyvéd által képviselt **II.rendű alperes neve II.r. alperes** ellen tagsági viszony megszűnése miatti elszámolás és járulékai iránt indított perében a Zala Megyei Bíróság 2007. április 4. napján kelt 5.G.40.145/2004/55. szám alatti végzésével kijavított és 5.G.40.145/2004/55. szám alatti ítéletével kiegészített, a 2007. január 29. napján kelt 5.G.40.145/2004/50. sorszám alatti ítéletével szemben az I.r. alperes által 52., Gf.4. és a felperesek által 56., 58., 60. szám alatt előterjesztett fellebbezések folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

RÉSZÍTÉLETET:

Az ítéltábla a tagsági viszony megszűnte folytán járó elszámolási kereset tárgyában - az elsőfokú perköltségre is kiterjedően - az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja,

egyéb fellebbezett részében a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, a perköltségre vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyetemlegesen kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alpereseknek személyenként 262.000. - 262.000. (Kettőszázhatvan-kettőezer-kettőszázhatvankettőezer) Ft első- és másodfokú perköltséget.

Az ítéltábla a felperesek másodfokú perköltségét személyenként 1.012.316. - 1.012.316. (Egymillió-tizenkettőezer - háromszáztizenhat - egymillió-tizenkettőezer-háromszáztizenhat) Ft-ban, míg az I.r. alperesét 1.169.629. (Egymillió - egyszázhatvankilencezer - hatszázhuszonkilencezer) Ft-ban állapítja meg.

Ez ellen a részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A cégnyilvántartásban a ...cégjegyzékszám alatt bejegyzett I.r. alperes alapító beltárgya a II.r. alperes, míg a társaságba kültárgként a II.r. felperes 1996. december 8-án, az I.r. felperes 1997. január 22. napján lépett be. A felperesek tagsági jogviszonyukat 2004. február 12. napján felmondták, a felmondást az I.r. alperes a 2004. március 18. napján megtartott taggyűlésen meghozott határozattal elfogadta, így tagsági jogviszonyuk 2004. május 12.

napján megszűnt. Ekkor a társaság 28.000.- Ft-os jegyzett tőkéjéből a felperesek - személyenként - 7.000.- Ft pénzbetéttel részesedtek. Az I.r. alperes a megszűnt tagságú felperesekkel - a 2004. február 20. napján kelt könyvvizsgálói jelentés alapján - a megszűnés kori társasági vagyoni könyv szerinti értékén kívánt elszámolni, a társaság egyetlen nagyobb értékű tárgyi eszközét - az 1996. december 9. napján 21.470.000.- Ft vételárért megvásárolt "**helység**"1-i ... hrsz-ú ingatlan - 14.690.730.- Ft könyv szerinti értékén figyelembe véve. Figyelemmel a társaság 5.235.439.- Ft követelésére, 41.513.- Ft pénzeszközére és - a II.r. alperes 11.600.000.- Ft nyilvántartott tagi hitel követelését magában foglaló - 15.021.000.- Ft kötelezettségére, az I.r. alperes a kilépő felpereseknek járó összeget - személyenként - 1.244.442. - 1.244.442.- Ft-ban határozta meg, melyet részükre átutalt.

A felperesek módosított keresetükben 80.246.174.- Ft tagsági jogviszony megszűnte folytán járó elszámolási összeg és 3.752.730.- Ft kártérítés, valamint azok 2004. augusztus 13. napjától járó késedelmi kamata és 400.000.- Ft perindítást megelőző szakértői költség, valamint perköltség felperesek - mint együttes jogosultak - részére történő megfizetésére kérték kötelezni az I.r. alperest, valamint a mögöttesen felelős beltág II.r. alperest azzal, hogy a kártérítési követelés megfizetésére az I-II.r. alperes egyetemlegesen köteles.

A felperesek kereseti álláspontja szerint a kilépő tagokkal szembeni elszámolás alapja nem a társasági vagyoni aktuális könyv szerinti értéke, hanem a teljes társasági vagyoni forgalmi értéke, amelyből a keresetükhöz csatolt ingatlanforgalmi szakértői vélemény szerint a vagyonihoz tartozó ingatlan forgalmi értéke 165.000.000.Ft, ezért a felpereseknek a társasági vagyoni nem az I.r. alperes által meghatározott, hanem - együttesen - 80.246.174.Ft jár. Előadták ezentúl, hogy a társasági ingatlan az I.r. alperes az 1996. december 9. napján kelt adásvételi szerződéssel 21.470.000.Ft vételárért vásárolta meg, a vételarat a tagok tagi hiteléből fedezve. A felperesek - tagi hitelként - 1996. november 30. és 1997. január 12. napja között 115.000.000. olasz lírát adtak át az üzletvezető II.r. alperesnek, melyből ugyan az ingatlanvétel visszaigényelt áfáját (17.000.000. líra) visszakapták, azonban az I.r. alperes könyvelése tévesen tartalmazza, hogy csak a II.r. alperesnek állna fenn a társasággal szemben 11.600.000.Ft tagi kölcsön követelése. Kifejtették, hogy az üzletvezető II.r. alperes elmulasztotta a felperesi tagi hitelek könyvekbe való bevezetését, viszont a részükre megküldött 1997. évi elszámolás tartalmazza, hogy az ingatlan vásárlásra fordított 235.000.000 olasz líra 25-25%-a a felperesektől származik.

Kártérítési keresetüket a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény (Gt.II.) 29.§. (1) bekezdésére, valamint a Gt.II. 9.§. (2) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk.339.§. (1) bekezdésére alapították. Előadták, hogy a társasági ingatlan - földszintjét étteremként, emeletét kaszinóként - bérbeadással hasznosította az I.r. alperes. Az étterem bérlője 2003. február 1. napjáig 250.000.Ft + áfa/hó bérleti díjat fizetett, azonban az ezt követően módosított bérleti szerződés szerint csak 50.000.Ft + áfa/hó díjért. Az emeleti üzletet 2001. február 1. napjától az I.r. alperes 50.000.Ft + áfa/hó díjért adta bérbe. A keresetlevéllel benyújtott ingatlanforgalmi szakvélemény szerint azonban az étterem reális bérleti díja 250.000.Ft/hó, míg az emeleti üzleté 200.000. - 230.000.Ft/hó, ezért a felpereseket - az elmaradt bérleti díjba beszámítva az adóalapot terhelő adókat - 3.752.730.Ft hátrány érte

annak folytán, hogy a II.r. alperes - az I.r. alperes nevében - a társaság tulajdonában álló ingatlant a piaci ár alatt adta bérbe. Jogi érvelésük szerint a vezető tisztségviselő II.r. alperes jogellenes magatartást tanúsított, így az éves tagok gyűlését a mérleg elfogadására nem hívta össze, ezért a felperesek nem értesülhettek a bérleti díjak mértékéről. A vezető tisztségviselő II.r. alperes ezért a magatartásáért az I.r. alperes társasággal szemben tartozik felelősséggel, míg az I.r. alperes a felperesek felé. Utóbb a kártérítési felelősség jogalapjával kapcsolatban nyilatkozatukat úgy módosították, hogy a kártérítési keresetet a II.r. alperessel szemben nem mint vezető tisztségviselővel, hanem mint beltaggal szemben terjesztették elő, aki a Gt.II. 101.§-a szerint korlátlanul felel a társaság tartozásaiért.

Az alperesek módosított ellenkérelmükben a kereset teljes elutasítását indítványozták. A megszűnt tagságú kültagok elszámolási igénye jogalapját nem vitatták, a követelt összeget viszont túlzottnak tartották. Elsődleges álláspontjuk szerint a társasági vagyon könyvszerinti értékén kell a kilépő felperesekkel elszámolni, abban az esetben viszont, amennyiben az elszámolás forgalmi értéken történne, a vagyont a terhekkal kell csökkenteni. Vitatták a társasági ingatlan felperesek által megjelölt forgalmi értékét, csatolták a megbízásukból eljáró igazságügyi építész- és ingatlanforgalmi szakértők ("B", "C") 2003. március 20. napján kelt szakértői véleményét, amely a piaci összehasonlító módszer alapján 75.000.000.Ft $\pm$ 10%-ban, illetve "E" okleveles ingatlanforgalmi szakértő 2005. április 20. napján kelt vagyonerőtelését, amely - újraelőállítási értékből kiindulva - költségalapú módszerrel 40.300.000.Ft-ban határozta meg az ingatlan értékét. Vitatták, hogy a felperesek tagi hitelt nyújtottak volna az ingatlan vételéhez, rámutatva, hogy a felpereseknek és a II.r. alperesnek a perbelivel együtt három közös cége volt, így a felperesek pénzbeli hozzájárulása másik cégek működéséhez is történhetett.

A kártérítési keresettel szemben azzal védekeztek, hogy a II.r. alperes a bérbeadás során jogellenes magatartást nem tanúsított, a helyi piaci viszonyoknak megfelelő díjért adta bérbe az ingatlant, míg a tagok gyűlése összehívásának elmaradása és a bérleti díj mérséklése között nem áll fenn oksági kapcsolat. Előadták, hogy az éttermi bérlő díját 2003. február 1. napjától beruházásaira figyelemmel mérsékeltek, míg az emeleti kaszinót a bérlő a saját költségén alakította ki, a helyiségben állagmegóvó munkákat is végez, ezekre figyelemmel bérbeszámításnak lenne helye mindkét bérlő részére, így a kialakított bérleti díj arányos. Ugyanakkor a felpereseknek a Gt.II.29.§-a alapján nincs keresetösségi joga az I.r. alperesi társaság fennállása alatt a II.r. alperes vezető tisztségviselővel szemben, ugyanis a Gt.II.29.§. (1) bekezdése alapján a társaságnak okozott károkért csak a gazdasági társaság indíthat pert a vezető tisztségviselővel szemben, a tagok viszont csak a társaság jogutód nélküli megszűnése után, a Gt.II.29.§. (4) bekezdése szerint.

Az elsőfokú bíróság a kijavított és kiegészített *ítéletével* kötelezte az I.r. alperest - valamint amennyiben a marasztalási összeg az I.r. alperestől nem hajtható be, a II.r. alperest - hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II.r. felperesnek személyenként 12.924.578.Ft-ot, valamint annak a 2004. augusztus 14. napjától a kifizetésig járó „törvényes mértékű késedelmi kamatát”, továbbá a felpereseknek - mint együttes jogosultaknak - 1.909.000.Ft perköltséget; míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában elsődlegesen megállapította, hogy a Gt.II.95.§. (1)-(2) bekezdése szerint a kilépő társasági tagokkal nem könyv szerinti értéken, hanem a bevitt vagyontárgy tényleges forgalmi értékén kell elszámolni. Ezt követően együttesen értékelt a társasági vagyonhoz tartozó **"helység"1-i** ingatlan aktuális forgalmi értékére benyújtott - a felperesek és az alperesek megbízásából - készített magánszakértői, illetve a bíróság kirendelésére előterjesztett szakvélemények adatait, azok bizonyító erejét. Az értékelés köréből kizárta a 165.000.000.Ft-os forgalmi értéket megállapító, a felperesek megbízásából eljáró **"D"** igazságügyi szakértői véleményét, mivel az elsősorban az üzleti értéket becsülte, nem pedig az „épületet”. Nem vette figyelembe a 40.300.000.Ft-os értéket megállapító, **"E"** által készített értékbecslést sem, mivel az szükséztű volt és leginkább az épület avultságára tért ki. Rámutatott, hogy az alperes megbízásából eljáró - 75.000.000.Ft-os forgalmi értéket meghatározó **"B"** és **"C"** szakértők **"Helység"1-en** megfelelő helyismerettel rendelkeznek, véleményük közel áll a bíróság által kirendelt - a megyében nagy gyakorisággal eljáró - **"F"** szakértő véleményével, aki szakvéleményét kiegészítve, részletesen megindokolva az ingatlan forgalmi értékét 66.000.000.Ft-ban határozta meg. Így ez utóbbi szakvéleményt fogadta el az ítélezése alapjául.

Az elsőfokú bíróság a felperesek, II.r. alperes személyes előadása, **"G"** és **"H"** tanúvallomása, valamint a II.r. alperestől származó, 1997. évi elszámolásra vonatkozó okirat együttes mérlegelése alapján bizonyítottanak tekintette a felperesek azon állítását, hogy a társasági vagyonból való részesedésük arányában az ingatlan vételéhez tagi hitelt nyújtottak az I.r. alperesnek. E tekintetben kizárta a bizonyítékok közül a II.r. alperes kézírásos üzleti naplóját, mivel az a kiadásokat nem tartalmazta.

Az elsőfokú bíróság a megszűnt tagságú felpereseknek járó elszámolási összeget a kirendelt könyvszakértői vélemény alapján - figyelembe véve az I.r. alperes által már kifizetett összeget - 12.924.578. - 12.924.578.Ft-ban határozta meg.

Az elsőfokú bíróság a felperesek kártérítési keresetét egyrészt azért tartotta alaptalannak, mert a Gt.II.29.§. (1) bekezdése alapján nem a társaság tagjai, hanem a társaság érvényesíthet kártérítési igényt az üzletvezető II.r. alperessel szemben, illetve a Gt.II.29.§. (4) bekezdése csak a társaság jogutód nélküli megszűnése esetén ad módot a tagok részére a kártérítési igény érvényesítésére. Másfelől pedig megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során a II.r. alperes kellőképpen bizonyította, hogy a leromlott állapotú és a bérlők által saját költségen kialakított üzleteket magasabb díjért nem lehetett bérbe adni.

Az ítélet perköltségviselésre vonatkozó indokolásában a pernyertesség-pervesztesség arányát a felperesekre terhesebb 30/70%-ban határozta meg. A felperesek által előlegezett - lerótt kereseti illetékből, ügyvédi munkadíjból és szakértői díjból álló - perköltségből így az alperesek a Pp.81.§. (1) bekezdése alapján 270.000.Ft kereseti illetéket, 48.000.Ft szakértői díjat, 1.560.000.Ft áfával növelt ügyvédi munkadíjat és 21.000.Ft ügyvédi készkiadást (az indoklás szerint együtt: 1.899.000.Ft) kötelesek viselni. A felperesek perköltségre való együttes jogosultságát azzal indokolta, hogy a felpereseket ugyanaz az ügyvéd képviselte az eljárás során.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I.r. alperes és a felperesek terjesztettek elő fellebbezést.

A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítélete részbeni megváltoztatásával az alpereseket terhelő marasztalási összeg - leszállított keresetük szerinti - 64.646.616.Ft-ra és járulékaira való felemelését, valamint a kártérítési keresetüket elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezését, és - ebben a körben - az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérték.

Fellebbezésükben részletesen vitatták az elsőfokú bíróság által kirendelt és a társasági vagyonhoz tartozó ingatlan forgalmi értéke megállapításánál figyelembe vett "F" szakértő véleményét, mivel az a felépítmény értéke megállapításánál az újraelőállítási értékből indult ki, nem pedig a piaci összehasonlító adatokból, amelyeket a felperesek megbízásából eljáró "D" ingatlanforgalmi szakértő szakvéleménye részletesen tartalmazta. Ezért álláspontjuk szerint értékmegállapításra a kirendelt szakértő véleménye alkalmatlan, azt a megbízásukból eljáró szakértő véleménye alapján 132.000.000.Ft + áfa (165.000.000.Ft) összegben kell meghatározni. Az ingatlant ilyen értékben beállítva az elszámolás alá eső társasági vagyonba - figyelemmel a 6.580.000.Ft további eszközértékre és a 15.919.000.Ft kötelezettség értékre - a társasági saját tőke összege 122.661.000.Ft-ban határozható meg, melyből a felpereseket - vagyoni részesedésük arányában - 30.665.250.Ft illet meg fejenként, amelyet csökkent személyenként a már kifizetett 1.244.442.Ft, növel viszont 2.902.500.Ft tagi hitel. Ezért a felpereseknek személyenként az elszámolás folytán 32.323.308.Ft jár.

Ezt követően fellebbezésükben kifejtették, hogy a mérsékelt bérleti díjak folytán elmaradt bevétel jogcímén a felperesek a Gt.II.29.§-a és a Ptk.318.§-a alapján - az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással szemben - személyenként igényeltek 3.752.730.Ft-ot, egyben kérték, hogy ezt az elmaradt bevételt a bíróság tegye a felek közötti elszámolás részévé úgy, hogy azt emelje be a mérleg alapjául szolgáló társasági vagyonba. Részletezték, hogy nem volt ésszerű magyarázata annak, hogy a társasági ingatlan bérleti díjait az egyik napról a másikra $\frac{1}{5}$ -re, $\frac{1}{4}$ -re csökkentse. Mivel az elsőfokú bíróság ezen felperesi igény tekintetében bizonyítási eljárást nem folytatott le, ezért szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése.

Fellebbezésükben vitatták az alperesek egyetemleges marasztalásának mellőzésére vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést is, kérve annak megváltoztatását. Kifejtett álláspontjuk szerint a Ptk.337.§-a, a Gt.II.101.§-a és a vonatkozó bírósági gyakorlat szerint a betéti társaság beltágjának egyetemleges felelősségén azt kell érteni, hogy a jogosult végrehajtást mind a társasággal, mind a beltaggal szemben kezdeményezhet, akár egy időben is.

Fellebbezésüket utóbb úgy egészítették ki, hogy keresetük 64.646.616.Ft és 3.752.730.Ft alperesek általi egyetemleges megfizetésére irányul.

A felperesek a fellebbezési tárgyaláson az általuk nyújtott tagi hitel összegére vonatkozó ténybeli előadásukat úgy módosították, hogy a társasági ingatlan 21.470.000.- Ft bruttó vételárához az I-II.r. felperes - annak negyedét jelentő - 5.367.500. - 5.367.500.- Ft tagi hitelt

nyújtott. A felperesek ebből a tagi hitelből utóbb - együttesen - 17 millió lírát visszakaptak, amikor az I.r. alperes visszaigényelte az ingatlan adásvétele után befizetett 3.563.500.- Ft áfát. Ezzel a felperesek tagi hitel követelése 4.476.625. - 4.476.625.- Ft-ra csökkent.

Az I.r. alperes fellebbezésében - elsődlegesen - az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperesek keresetének teljes elutasítását; - másodlagosan - az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását; - míg harmadlagosan az elsőfokú bíróság ítélete részbeni megváltoztatásával az elsőfokú ítélet perköltségre viselésre vonatkozó határozata megváltoztatását kérte.

A kereset elutasítására vonatkozó fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy álláspontja szerint a felperesekkel helyesen számolt el, így további tartozása nincs.

Az elsőfokú eljárás megismétlését azért kérte, mert álláspontja szerint a felperesek az elsőfokú eljárás során nem bizonyították kellőképpen a társasági ingatlan megvételéhez a tagi hitel nyújtását. Kifejtette, hogy a szakértők által megállapított társasági vagyontól először vissza kell fizetni a tagok által nyújtott tagi hiteleket, majd a megmaradó vagyont kell felosztani a bennmaradó és kilépő tagok között. Értékelése szerint az elsőfokú bíróság által kiemelten figyelembe vett és a II.r. alperes által a 2005. június 6. napján megtartott tárgyaláson sajátjáénak elismert 1997. évi elszámolásra vonatkozó feljegyzés nem arra vonatkozik, hogy ki és mekkora összeget helyezett el tagi hitelként a társaságban, hanem arra, hogy ki és milyen arányban lett az I.r. alperes tulajdonosa. Vitatta, hogy a felperesek a személyes előadásukban állított 57-57.000.000. olasz lírát tagi hitelként adták volna át a II.r. alperesnek, mivel ezeket az összegeket a felperesek - saját előadásuk szerint is - az 1997. január 22-ei belépésüket megelőzően adták át, ezért azokat nem tagi hitelként, hanem egyszerű kölcsönként nyújtották a II.r. alperesnek. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a II.r. alperes tárgyaláson bemutatott üzleti naplóit, mivel azok is igazolták, hogy tagi hitelt a felperesek nem nyújtottak. Ezért csak az állapítható meg, hogy az ingatlan megvételéhez szükséges tagi hitelt a II.r. alperes folyósította. Érvelése szerint a felperesi előadást alátámasztó "G" és "H" a II.r. alperessel szemben ellenérdekelt, így elfogulatlan tanúknak nem voltak tekinthetőek. Túlértékelte viszont az elsőfokú bíróság a felperesek „feketepénz” kivitelét legalizáló okiratait. Elmaradt ugyanakkor az elsőfokú eljárásban az ingatlanforgalmi szakértői vélemények felülvéleményezése, valamint a könyvszakértői vélemény és II.r. alperes nyilatkozatai közötti ellentmondások feloldása is, így ezek miatt is szükséges a tényállás kiegészítése érdekében az eljárás megismétlése.

A perköltségre vonatkozó fellebbezését azzal indokolta, hogy a feleket megillető perköltséget a pernyertesség-pervesztesség 28/72%-os aránya alapján kell megállapítani. A felperesek így a felmerült 1.292.458.Ft ügyvédi munkadíj és 316.400.Ft egyéb előlegezett költség arányos része, azaz 1.608.858.Ft megtérítését igényelhetik, míg az I.r. alperesnek pernyertessége arányában 3.310.850.Ft ügyvédi munkadíj jár, melynek egyenlegeként a felpereseket 1.701.992.Ft megfizetésének kötelezettsége terheli.

A felperesek - I.r. alperesi fellebbezésre előterjesztett - fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítélete I.r. alperesi fellebbezéssel érintett rendelkezése helybenhagyását indítványozták.

A felperesek és az I.r. alperes fellebbezése - a felperesek tagsági jogviszonya megszűnéséhez kapcsolódó igény tekintetében - annyiban alapos, hogy az elsőfokú bíróság ítélete ebben a részében érdemben nem bírálható felül, az I.r. alperes tagjai által nyújtott tagi hitel összege felderítetlensége miatt; míg a felperesek ezentúli - a kártérítési kereset elutasítását és az alperesek egyetemleges marasztalása mellőzését - sérelmező fellebbezése alaptalan.

I.

Az elsőfokú bíróság a felperesek tagsági jogviszonya megszűnése folytán fennálló elszámolási igénye tekintetében azt helytállóan állapította meg, hogy az I.r. alperest a Gt.II.95.§. /1/ bekezdése alapján elszámolási kötelezettség terheli; továbbá a kialakult bírói gyakorlat (EBH.2002/661., BH.2006/16., Legfelsőbb Bíróság Gfv.VII.30.045/2004/4.) alapján azt is, hogy a betéti társaságból kilépő tagot nemcsak az általa rendelkezésre bocsátott vagyoni betét, annak a tagsági viszony alatt keletkezett vagyoni szaporulata illeti meg, hanem az elszámolást le kell folytatni a társaság teljes vagyonára. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság arra nézve is, hogy az elszámolás módjára nem a számvitelről szóló 2000.évi C. törvény (Számv.tv.) könyvszerinti érték, hanem a Gt.II.9.§. /2/ bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. (a polgári jog) irányadó, tehát a társasági vagyonnak nem a könyv szerinti, hanem a tényleges forgalmi értékét kell figyelembe venni az elszámolás során. Helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a társasági vagyon tényleges forgalmi értékének társasági kötelezettségekkel, terhekkel csökkentett tiszta értékét kívánta meghatározni a szakértői bizonyítás útján.

Az említettek folytán a felpereseknek jutó elszámolási összeg tiszta értékének meghatározása során a társasági terhek (kötelezettségek) között kell számba venni az I.r. alperes tagi hitel kötelezettségeit, melyek teljes összegét a vagyon tényleges forgalmi értékéből le kell vonni. Így lehet meghatározni azt a vagyonrészt, melyre a felperesek - társasági részesedésük arányában - a Gt.II.95.§. /1/ bekezdése alapján igényt formálhatnak.

Ugyanakkor a felperesek keresetükben - annak tartalma szerint (Pp.3.§. /2/ bekezdés) - nemcsak a tagsági jogviszonyuk megszüntéhez kapcsolódó elszámolási igényt, hanem tagi hitel visszafizetési követelést is előterjesztettek, azaz: a felperesek elszámolási jutójához hozzá kell számítani az eddig ki nem adott tagi hitel követeléseket is.

Ezért az elszámolási kereset tárgyában hozandó döntés szempontjából alapvető jelentőségű, hogy mennyi volt az I.r. alperes egyes tagjai által a **"helység"1-i** ...hrs-ú ingatlan vételárához (21.470.000.- Ft) történő hozzájárulás, és azt milyen jogcímen teljesítették.

Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül, hogy a társasági ingatlan megvételére 1996. december 9-én került sor, amikor a társaságnak még csak a II.r. felperes volt a tagja, az I.r. felperes viszont nem. Így a vételhez való felperesi hozzájárulás történhetett tagi kölcsön

jogcímén, de: az I.r. alperes által hivatkozott - II.r. alperesnek nyújtott - „személyi” kölcsön útján is. De az sem kizárt, hogy a társaság tagjai, valamint leendő tagja (az I.r. felperes) az ingatlan vételkor - a Gt.II.83.§. /1/ bekezdése ellenében - abban állapodott meg, hogy „quasi pótbefizetést” teljesít vagyoni hozzájárulása növelésére, melynek társasági szerződés rendezése utóbb elmaradt. A vételkor még nem tag I.r. felperes ezt a kötelezettségvállalását - írásba nem foglalt - szindikátusi szerződésben (BDT.2007/X./160) is megtehetette.

Az elsőfokú bíróság azonban - mind a társasági tagok által nyújtott tagi hitel (vagyoni hozzájárulás) összege, mind pedig jogcíme tekintetében - tényállás felderítését elmulasztotta, így az elszámolási kereset tekintetében az ítélete megalapozatlan.

A döntéshozatalnál az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felperesek az elsőfokú eljárás során először (6.szám) arra hivatkoztak, hogy - együtt - 115 millió lírát adtak tagi hitelként az ingatlan vételéhez, melyből - az I.r. alperes által visszaigényelt áfából - 17 millió lírát visszakaptak. Majd az I.r. felperes személyes meghallgatása (12.tjk) során azt adta elő, hogy a II.r. felperessel fejenként 57 millió - 57 millió lírát juttatott a vételhez, a II.r. alperes pedig 154 millió lírát. (Együtt: 268 millió líra) A II.r. felperes viszont személyes előadásában (12.tjk.) 235 millió líra befektetett összegre emlékezett, melyből az I.r. felperessel 57 - 57 millió lírát nyújtott. Másfelől "G" tanú (12.tjk.) 90 - 90 millió líra felperesi hozzájárulásra tett vallomást. Ezek mellett a felperesek 20. sorszám alatt csatolták az elsőfokú eljárás során a II.r. alperes üzletvezetőtől származott kézírásos feljegyzést, amely szerint az ingatlanvásárlásra 235.500.000.- lírát fordított a cég, annak 50 %-a a II.r. alperes, 25-25 %-a a felperesek hozzájárulásaként. Az elsőfokú eljárás során utóbb a felperesek hozzájárulásukra nézve kereseti tényállításukat úgy módosították, hogy az I.r. alperes könyvelésében nyilvántartott 11.600.000.- Ft II.r. alperesi tagi kölcsön 1/4-1/4 részét (2.902.500. - 2.902.500.- Ft) nyújtották a felperesek. A II.r. alperes ugyanakkor csatolta az iratokhoz azt a - 1996. augusztus 16. - 1996. december 11. napja között kelt - 6 db bevételi pénztárbizonylatot, melyből kitűnően a II.r. alperes 6.807.650.- Ft tagi hitel összeget fizetett be az I.r. alperes pénztárába.

Az elsőfokú bíróság mindezen felsorolt peradatok értékelését, ellentmondásaik feloldását (Pp.206.§ /1/ bekezdés) az elsőfokú eljárásban meg sem kísérelte, csupán - a fellebbezéssel támadott - határozatában megállapította, hogy a „felperesek tulajdoni hányaduk arányában kölcsönöztek tagi hitelt”, ugyanakkor ennek elszámolását - indokolásbeli kifejtésével ellentétben - ténylegesen nem végezte el. Az elsőfokú bíróság utalt ugyan az eljárása során kirendelt igazságügyi könyvszakértő szakvéleményére, az abban kimunkált elszámolásra, de mégsem a 43. sorszám alatti kiegészítő szakvéleményben meghatározott - 2.902.500. - 2.902.500.- Ft felperesi tagi hitel követeléssel növelt - 17.067.500. - 17.067.500.- Ft felperesi jutót tette az elszámolás alapjává (melyből 15.823.058. - 15.823.058.- Ft marasztalási összeg következne figyelemmel a már kifizetett 1.244.442. - 1.244.442.- Ft-ra), hanem a tagi hitelek elszámolása nélküli 14.169.000. - 14.169.000.- Ft-ot. Az elsőfokú bíróság így, amellet, hogy kellő (bizonyított) alap nélkül határozott, még önmagának is ellentmondóan indokolta döntését.

A felperesek elszámolási keresete tárgyában tehát a bizonyítási eljárás olyan terjedelmű kiegészítése szükséges, amely meghaladja a másodfokú eljárás kereteit. A részben megismételt eljárásban a felperesek által az ingatlan vételéhez nyújtott hozzájárulás tekintetében a Pp.121.§. /1/ bekezdés c./ pontja és 141.§. /2/ bekezdése alapján tisztázni kell a jogvita kereteit, megkövetelve a felperesektől annak határozott közlését, hogy mikor, milyen jogcímen és milyen összegű hozzájárulást nyújtottak a társasági ingatlan vételéhez. Különösen indokolt ez azért is, mert a fellebbezési eljárás során a felperesek ténybeli előadásukat ismételten megváltoztatták erre nézve, és immár azt állítják, hogy személyenként 4.476.625. - 4.476.625.- Ft tagi hitelt nyújtottak. A jogvita kereteinek tisztázása és az arra vonatkozó alperesi ellenkérelem (Pp.139.§.) előadása után kerülhet sor a Pp.3.§. /3/ bekezdése alapján - a vitatott releváns tényekre - a bizonyítandó tényekre, a bizonyítási kötelezettségre és a bizonyítás indítványozásának elmaradásának jogkövetkezményeire vonatkozó tájékoztatásra. Amennyiben a felperesek ténybeli előadásukat ismételten nem változtatják meg, a Pp.164.§. /1/ bekezdése alapján maguk tartoznak azt bizonyítani, hogy a 21.470.000.- Ft vételárhoz milyen jogcímen; és társasági részesedésük arányában járultak hozzá. A II.r. alperes viszont azt köteles bizonyítani, hogy az I.r. alperes könyveiben nyilvántartott 11.600.000.- Ft tagi hitelt - a bevételi pénztárbizonylattal igazol 6.807.650.- Ft-on túl - maga nyújtotta. A bizonyítási eljárás során nem mellőzhető az I.r. alperes természetes személy tagjainak ismételt és együttes meghallgatása, valamint az I.r. alperes nyilatkozatása a felperesek által 20. sorszám alatt csatolt - az ingatlan vételárát 235.500.000.- lírában, valamint a részesedés arányát rögzítő - feljegyzés tartalmára. A megismételt eljárásban ki kell térni arra a kérdésre is, hogy az I.r. alperes - ingatlanon kívüli - egyéb eszközei (irodabútor, takarítógép) elszámoláskori tényleges forgalmi értékét szükséges-e megállapítani, avagy sem. Amennyiben - a felek egybehangzó nyilatkozata szerint (Pp.163.§. /2/ bekezdés) az említett tárgyi eszközök könyv szerinti értéke nem tér el lényegesen az elszámoláskori forgalmi értéktől, külön ezekre az eszközökre tárgyszakértői vagyoneértékelés szükségtelen (BH.2006/16.).

II.

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a betéti társaságból kilépett felperesek a Gt.II.29.§. /1/, /4/ bekezdései alapján a társaság fennállása alatt nem érvényesíthetnek kártérítési igényt - a társasági vagyonnövekedés állított elmaradása (elmaradt bevétel) miatt - a társaság vezető tisztségviselőjével, a II.r. alperessel szemben. Helyes az az elsőfokú ítéleti megállapítás is, hogy a gazdasági társaság tagjai (tagsági viszonyuk fennállta alatt) a társaság belső működése rendjén érhetik azt el, hogy a társaság döntsön a vezető tisztségviselővel szembeni esetleges kártérítési igény érvényesítéséről. Amennyiben pedig ezt a szavazatok kisebbségével rendelkező tagok a legfőbb szerv ülésén nem tudják elérni, kisebbségvédelmi eszköz útján (Gt.II.51.§. /5/ bekezdés) megtehetik. (Így: Welmann György: A vezető tisztségviselők és fb. tagok felelőssége az új Gt-ben - Gazdaság és jog 1998/IX.)

Az ugyan nem kétséges, hogy a társasági vagyonnövekedés elmaradása a társasági tagok társasági részesedése értékelkedésének hiányával is együtt jár, mely a társasági tag - társasági vagyontól független - saját vagyona elmaradt bevételét is jelenti, ugyanis a

társasági részesedés a tag saját tulajdona. Így a társasági vagyonnövekedés elmaradásával károsodás (Ptk.355.§. /4/ bekezdés) érheti a társasági tag saját vagyonát is. (Így: Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.371/2006/17., 16.Gf.40.222/2007/4.) Az ítéltábla azonban azzal az állásponttal ért egyet, amely szerint ilyen esetben a tag saját vagyonában keletkezett hátrány csak látszólagos, a társasági vagyon és a tag saját vagyona értéknövekedésének elmaradása egy és ugyanazon vagyoni hátrány; így a társasági tag, valamint a társaság külön-külön - saját jogú igényérvényesítése a vezető tisztségviselőt kétszeres kártérítési kötelezettségnek tenné ki. (Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 2/2005. (VI.17.) számú kollégiumi ajánlása III. pontja)

Az elsőfokú bíróság a Gt.II.101.§. /1/ bekezdése, valamint a 101.§. /3/ bekezdése alapján alkalmazandó 90.§-a alapján azt is helyesen emelte ki, hogy a betéti társaság tagjainak társasági tartozásokért való felelőssége csupán mögöttes, így csak akkor kerül előtérbe, amennyiben a társasági vagyon a követelést nem fedezi. A kötelezettségekért való korlátlan és egyetemleges felelősség pedig - értelemszerűen - nem a társaság és a tagok egymás közötti viszonyában, hanem a társasági tagok egymás közötti viszonyában áll fenn. Ezért a felperesek fellebbezésükben alapvetően tévesen vitatták az alperesek egyetemleges marasztalásának mellőzését.

Ezekre figyelemmel az ítéltábla részítéletével a tagsági viszony megszűntére figyelemmel érvényesített elszámolási kereset tárgyában a Pp.252.§. /3/ bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította, míg ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§. /2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

III.

A felperesek az elsőfokú eljárásban módosított keresetükben (6.szám) 80.246.174.- Ft elszámolási igényt és 11.420.000.- Ft kártérítési igényt érvényesítettek, azok együttes pertárgyértéke tehát 91.666.174.- Ft. (A 400.000.- Ft pert megelőző szakértői díj iránti igény - az elsőfokú bíróság helyes értékelése szerint - perköltség iránti igénynek minősül (Pp.75.§. /1/ bekezdés.)) A fellebbezési eljárásban ezen kereseti igények közül a jogvita a kártérítési igény tekintetében jogerősen lezárult, mely a pertárgyérték 14 %-át jeleni. A pertárgy érték 86 %-a tekintetében viszont az elsőfokú eljárás megismétlésre kerül, így az ahhoz tartozó perköltségekről az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás eredményeként kell határoznia.

A felperesek képviselője az elsőfokú eljárás során 6/F/2. szám alatt csatolta a felperesekkel megkötött ügyvédi munkadíjra vonatkozó megállapodását (a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2.§. /1/ bekezdés), mely a felperesi képviselő ügyvédi munkadíját az elsőfokú eljárásban a perérték 5 %-ában, a másodfokú eljárásban a perérték 3 %-ában határozta meg. Az ennek figyelembevételével számítható ügyvédi munkadíj az elsőfokú eljárásban 4.583.308.- Ft, amely az ítéltábla álláspontja szerint nem áll arányban a felperesek képviselője által az elsőfokú eljárásban kifejtett tevékenységgel (R.2.§. /2/ bekezdés). Így ennek összegét az ítéltábla - figyelemmel a R.3.§. /2/ bekezdésének szabályaira is - 2.749.985.- Ft + áfa (3.299.982.- Ft) összegre mérsékelte.

Az ügyvédi munkadíjon túl a felperesek az elsőfokú eljárásban 900.000.- Ft kereseti illetéket róttak le, 156.158.- Ft szakértői díjat előlegeztek, míg a megbízásukból eljáró szakértő véleményadásával a pert megelőzően 400.000.- Ft igazolt kiadás merült fel (együtt: 4.756.140.- Ft elsőfokú felperesi perköltség).

Az elutasított kártérítési keresetrészre ennek a perköltségnek a 14 %-a, 665.860.- Ft esik, melyet a felperesek a Pp.78.§. /1/ bekezdése alapján maguk tartoznak viselni. Az ezen túli 4.090.280.- Ft elsőfokú eljárásban felmerült felperesi perköltségről az elsőfokú bíróság tartozik határozni újabb eljárása eredményeként.

Az alperesek képviselőjével az elsőfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat az ítélet tábla - a R.3.§. /2/, /6/ bekezdései alapján - ugyancsak az áfával növelt 3.299.982.- Ft-ban határozta meg. Az alperesek ezen túl előlegeztek az elsőfokú eljárásban 3500.- Ft tanúdíjat is (együtt: 3.303.482.- Ft elsőfokú alperesi perköltség). Ennek az összegnek a lezárult keresetrészre eső 14 %-os hányada 462.487.- Ft elsőfokú alperesi perköltség, melyet a Pp.78.§. /1/ bekezdése alapján a felperesek tartoznak viselni. Azt ezt meghaladó 2.840.995.- Ft elsőfokú alperesi perköltségről az elsőfokú bíróság tartozik határozni megismételt eljárása eredményeként.

A fellebbezési eljárásban a felperesek fellebbezése az elsőfokú ítéleti marasztalási összeg 68.399.346.- Ft-ra (64.646.616.- Ft + 3.752.730.- Ft) felemelésére irányult, míg az I.r. alperes fellebbezése az elsőfokú határozat alapján az alpereseket terhelő - együtt - 25.849.156.- Ft marasztalás megváltoztatására. A fellebbezési kérelmek együttes pertárgyértéke így a fellebbezési eljárásban 68.399.346.- Ft volt.

Ebből a fellebbezési perértékből annak 5 %-ára (3.752.730.- Ft kártérítési igény) a jogvita jogerősen lezárult, a felperesek fellebbezési pervesztésével.

A fellebbezési eljárásban az I.r. alperes képviselőjével perköltségként ügyvédi munkadíj merült fel, melynek összegét az ítélet tábla a R.3.§. /2/, /5/-/6/ bekezdései alapján az áfával növelt 1.231.188.- Ft-ban határozta meg. Ezen I.r. alperesi perköltség 5 %-át (61.559.- Ft) kötelesek viselni a fellebbezési eljárásban jogerősen pervesztés felperesek a Pp.78.§. /1/ bekezdései alapján.

Ezekre figyelemmel az I-II.r. alperes kártérítési keresetrészre eső első- és másodfokú perköltsége 524.046.- Ft (462.487.- Ft elsőfokú és 61.559.- Ft másodfokú), melyet a felperesek az alpereseknek - személyenként és kerekítve - 262.000. - 262.000.- Ft-ban kötelesek megfizetni.

A fellebbezési eljárásban a felperesek képviselőjével perköltségként ügyvédi munkadíj merült fel, amelynek összegét az ítélet tábla - a R.2.§. /2/ bekezdése alapján eltérve a felperesek által csatolt megállapodástól - a R.3.§. /2/, /5/-/6/ bekezdései alapján az áfával növelt 1.231.188.- Ft-ban határozta meg. Ezentúl a felperesek leróttak 900.000.- Ft fellebbezési illetéket, így együtt a fellebbezési eljárásban 2.131.188.- Ft perköltségük merült

fel. Ebből - másodfokú pervesztésükre figyelemmel - annak 5 %-át (106.559.- Ft) a Pp.78.§. /1/ bekezdése alapján maguk tartoznak viselni. Míg a fennmaradó - felperesenként - 1.012.316. - 1.012.316.- Ft felperesi perköltséget, valamint az alperes képviselétével felmerült - fentiekén túli - 1.169.629.-Ft-ot az ítéltábla csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás során hozott határozatában kell rendelkeznie. (Pp.252.§. /4/ bekezdés)

G y ő r , 2008. június 4.

Dr. Szalai György sk.

Dr.Ferenczy Tamás sk.

Dr.Hammer Sándorsk

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül

kiadó: